

Variksen veljekset kaatuivat kuukauden sisällä

Maanmittausinsinööri, vänrikki Jouko Varis

s. 9.4.1910 Polvijärvi, kaatunut 19.10.1943 Syväri

Lokakuun 18. päivänä klo 9.00 pataljoonan komentajan suorittaa tiedustelu Syväriin pohjoisrannalla alueella Vorokjena- Voznesenja. 19.10. klo 7.00 vänrikki Jouko Varis + 1 ryhmä III joukkueesta lähti suorittamaan tehtävää. 20.10. klo 16.30 palasivat alikersantti Pietarinen sekä pioneerit Havukainen, Räsänen, ja Kinnunen. Vänrikki Varis, pioneerit Kauppinen, Salmen, Törrönen ja Leinonen olivat hukkuneet syöksyveneeseen kaatuessa Kuzminan kylän luona olevan saaren länsipään kohdalla 19.10.1941. Edellä olevasta tapahtumasta Antti Paajanen muisteli seuraavaa: sitt oltiin 2-3 päivää tässä niskalla teltoissa ja Variksen miel teki lähteä katselemaan vähän ympäristöä veneellä mutta se paatti upposi ja kaikki joutu veden varaan. Yksi puukko oli aseena kun pelastuneet tulliit sukkasillaan takaisin. Alkuasukkaat oli pelastaneet heidät. Varis oli sanonut, ett kertokaa terveisiä, minä jään tänne nyt! Mie kunnioitan sitä Varis vainaata. Se oli tosi sotilas. Lehdessä ollut ensin kuolinilmoitus hukkumisen jälkeen, jossa maininta: hautauksesta ilmoitetaan myöhemmin.

Lähteet: Pioneeripataljoona 35 3 komppania, sotapäiväkirja Aarno Söder Pioneeripataljoona 35- kirja

Hävittäjälentäjä, kapteeni Jorma Varis

s. 6.11.1911 Polvijärvi, kaatunut 7.11.1941 Uukujärvi

Laivueen komentajan lomasijaisena toiminut kapteeni Jorma Varis lähti 7.11.1941 aamupäivällä Morane Saulnier MS-608 koneella Viitanen kentältä tiedustelulennolle Uukujärven suuntaan. Sää oli sumuinen ja Variksen lentäessä siipimiehensä kansa matalalla Sekehen kentän suuntaan klo 11.25 heitä vastaa tuli viisi I-153 hävittäjää rintamassa avaten tulen samanaikaisesti. Varis sai luultavasti heti osuman, koska hänen koneensa meni heti kierteeseen ja iskeytyi Uukujärven jäälle. Variksen ruumis jäi kentälle. Myös paikallinen laivueenkomentaja saapui uteliaana kuuntelemaan Vinskin selostusta kapteenin alas ampumisesta. Yhtäkkiä koneen tykki rupesi aivan itsekseen ampumaan sarjatulta. Miehet katselivat hämmästyneinä, kuinka heidän päittensä ylitse taivaalle kaartuivat aseet kaikki 55 ammusta kovalla jytkeellä. Tykki ampui ilmoille aavemaiset kunnialaukaukset kapteeni Variksen muistoksi. Moottorin lämpö koneen seistessä maassa oli sulattanut tykin lukkokoneiston ja, kun paineet olivat päällä, ase laukesi. Kovasti allapäin laskeutui ylikersantti Leinonen lenoltaan Viitanen tukikohtaan klo 12.55 hyvän ystävän ja lentäjätoverin menettämisestä. Lentokaverit odottelivat jo päivystyskopilla, kun hän sammutti moottorin rullauksen päätteeksi. Ilmeet puhuivat: minne kapteeni oli jäänyt? Kapteenin kone ammuttiin alas... oli Vinskin lakoninen toteamus hänen kömpiessään alas ohjaamosta.

Lähteet: Joukkosi eessä, Kati Huhtala, Hävittäjälentäjä Antti Tani (Lentorykmentti 2 sotapäiväkirja)

Karjalan Pojat -lehdessä 2 / 2025 julkaistut Jouko ja Jorma Variksen kertomukset on kirjoittanut Markku Sirviö, Sotien 1939-1945 Polvijärven perinnetoimikunnan pj.

Veljekset kuuluivat Joensuun Varisten Heikkilän sukuhaaraan

Molemmat polvijärveläiset Variksen veljekset löytyvät ”Näin Varikset lensivät” sukukirjasta II sivulta 205: taulu 12 (Urho **Jouko** Kalervo ja **Jorma** Juhani Ilmari). Poikien vanhemmat olivat maanviljelijä Väinö Waris (1882-1932) ja kontiolahtelainen Anna Waris os. Puhakka (1886-1942). Muita lapsia ei ollut. Jouko Waris avioitui muutama kuukausi ennen kuolemaansa Ellen Solkisen kanssa.

Joukon ja Jorman isoisä oli valtiopäivämies, maanviljelijä ja maakauppias Antti Heikinpoika Waris (1847-1905). Antti Waris muutti Heikkilästä Polvijärvelle 1871. Puoliso, veljesten mummi, oli kuhmolainen Kustava Immonen (1858-1941). Heillä oli kuusi aikuiseksi elänyttä lasta, joista Väinö, veljesten isä, oli vanhin.

*Sukukirja I: s. 184 **7.16 MS-608 Lentolaivue 28** eli Jorman tarina löytyy sukukirjasta.*

Sukukirja II: s 204-205 taulu 11 Antti Waris, taulu 12 Väinö Waris sekä pojat ja taulu 13 Jouko Waris.